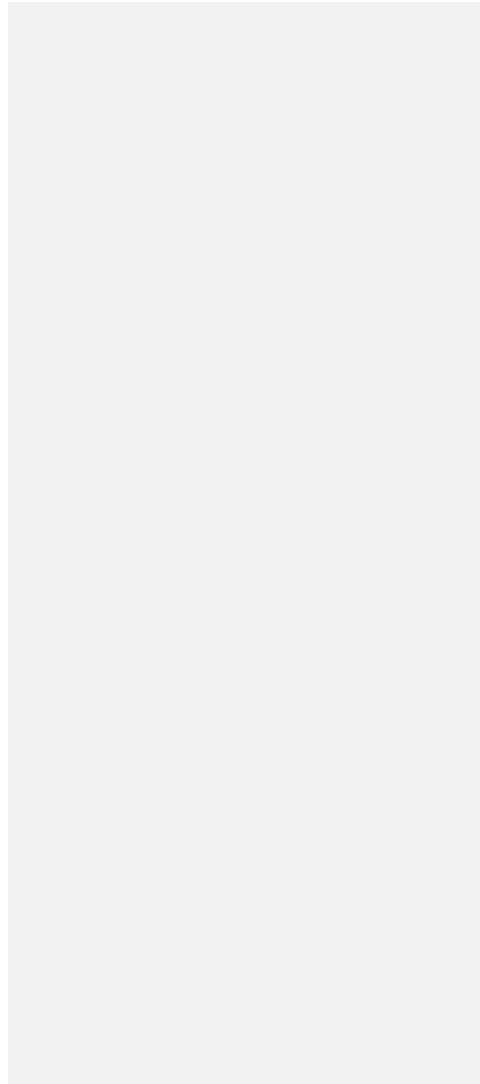

Psychose:

Een gids doorheen een
ongrijpbaar concept

Psychose:

Een gids doorheen een ongrijpbaar
concept

<Kim Demeulenaere>

Schrijver: Kim Demeulenaere

Coverontwerp: Kim Demeulenaere

ISBN: 9789464182095

© Kim Demeulenaere

Inhoud

1	Voorwoord	5
2	Inleiding	12
3	Psychose vanuit theoretisch perspectief	19
3.1	Geschiedenis en psychose: Een korte schets	19
3.2	Stigma	27
3.3	De 20ste eeuw: een psychotische samenleving?	30
3.4	Medicatie als versterking van het psychotisch "syndroom"?	34
3.5	Psychologie: een duale positie in de psychose	45
3.6	Psychose en filosofie	59
4	Psychose in de praktijk	67
4.1	Psychose, poëzie en taal	67
4.2	Dromen met je ogen open	84
4.3	Spreken over psychose of net niet?	86
4.4	Een praktijk van meerderen	88

5	Communicatie vaardigheden voor naasten en betrokkenen vanuit de integratieve psychotherapie	96
6	Maria	131
7	Referenties	136
8	Dankwoord	144

1 Voorwoord door Delphine Lecompte

Ik hou van mijn psychose en mijn psychose houdt van mij.

Toen ik in 1999 te maken kreeg met mijn eerste psychotische episode wist ik niet wat me overkwam.

Ik wist niet hoe het te benoemen: de diepe existentiële verwarring, de obsessieve paranoïde overpeinzingen en de dissociatieve haast filmische ontreddeering.

Ik was geen meester van mijn psychose, de psychose maakte zich meester van mij.

Als een demon, een incubus.

Ik was angstig, te angstig om in mijn doucheceel te kruipen.

Te angstig om te eten.

Ik werd mager en begon te hallucineren.

Ik dronk om me minder paniekerig te voelen.

Mijn vingers waren soms te groot en soms petieterig klein.

Soms wilde ik mijn pinken opeten zoals Saturnus zijn kinderen.

Ik kende een te grote betekenis toe aan de kleine distel op mijn blauwe washandje, later die dag zag ik de letter 'd' in de

nummerplaat van een auto en ik dacht: 'Wacht eens even... dat is de d van distel. Hier klopt iets niet!'

Ik wachtte de bestuurder op en vroeg hem waarom hij het op mij gemunt had? Waarom hij mij wilde wurgen?

Ik stonk, hij jaagde me weg.

Hij tierde en noemde me knettergek.

Maar het was niet alleen de distel, ik ontwikkelde ook een cultus rond Antonin Artaud en rond de okapi en rond de bijbelfiguur Potifar.

Ik begon daarnaast een beroemde operaster telefonisch te belagen. De distel en Antonin Artaud en de okapi en Potifar en de operaster waren allemaal met elkaar verbonden.

En de veelgeplaagde ezeldrijver van De Panne speelde onder een hoedje met de nieuwe vrouw van mijn vader.

Zijn nieuwe vrouw heette Brigitte en ze had verjaarde op 4 mei.

De letter 'd' is de vierde letter van het alfabet...

Ook Brigitte wilde mij wurgen en verpulveren.

Paranoia, het was paranoia.

Ik raakte almaar meer verstrikt in het paranoïde kluwen, ik dacht dat mijn leven gevaar liep.

Nu klinkt het hilarisch (of schrijnend of zielig of bespottelijk),
maar toen was het verschrikkelijk.

Angstaanjagend.

Huiveringwekkend zelfs.

Ik piste in een wijwatervat, geen blasfemie, ik kon mijn plas niet
meer inhouden.

Jezus had het begrepen en oké gevonden.

De priester vond het niet oké, hij sloeg me met zijn robuuste houten
rozenkrans.

Ik voelde me afgrijselijk en verwerpelijk en abominabel en
onwaardig, een paria.

Ik zwierf 's nachts rond, ik werd verschillende keren bestolen,
bespuwd en gemolesteerd.

Gemolesteerd worden is niet bevorderlijk voor het mentale welzijn.

Mijn geluk was dat ik een netwerk had.

Ik was een jonge twintiger met een robuuste intelligente betrokken
moeder en enkele geestige trouwe luchthartige vrienden.

Zij hebben me uiteindelijk naar een ziekenhuis gebracht.

Daar kreeg ik sondevoeding en rust, even geen prikkels meer.

Mijn soelaas was de poëzie.

Ik begon teksten neer te schrijven in allerlei notitieblokjes. Ze lagen overal.

Ik dacht dat het geraaskal was.

Het was geraaskal.

Of was het orakeltaal en werd het 'per ongeluk' literatuur?

Het is alleszins mijn redding geweest, de taal.

Rare associatieve taal, gewelddadige scènes, bloed, moord, automutilatie, vreetbuien, nachtmerries, braken, pedofiele tuinmannen, incestueuze imkers, verkrachtingen, kermis, circus, strand, zwembad, opblaasreptielen en de Apocalyps.

Duiveluitdrijvingen, bezweringen, toverspreuken, gebeden, geprevel, gesis, razernij.

Traumaverwerking, autofictie.

Ik gebruikte krasse medische taal, maar ook straatjargon en dialectwoorden en onomatopeeën en opzweepende stripverhaalgeluiden en ritme en muzikaliteit en zelfspot en tropische dieren.

Het was geen trucje, het was mijn manier om te overleven.

Dat mijn vreemde grillige radicale (soms) smerige teksten uiteindelijk een weg hebben gevonden naar de literaire mainstream is... verbijsterend.

Nee, geen valse bescheidenheid: ik was altijd fier op mijn walgelijke compromisloze buitenissige macabere perverse sinistere baldadige teksten.

En overtuigd van hun originaliteit, hun integriteit en oorspronkelijkheid.

Maar de grootste euforie is natuurlijk het schrijven zelf, en het besef dat ik zonder dit harnas van mijn schrijverschap reddeloos verloren zou zijn.

Veel kunstenaars hebben hun wonden en demonen weten om te buigen tot grote kunst.

Ik probeer dankbaar te zijn dat ik psychotisch ben.

Dat lukt niet altijd, want soms is het gewoon heel vervelend en belemmerend om overspoeld te worden door angsten en wanen.

Soms is het uitputtend en ontmoedigend en frustrerend om altijd maar onbeholpen en incoherent en ontredderd te zijn.

Het is niet fijn om steeds weggezet te worden als een freak en een misfit.

Of gemener: als een minderwaardig marginaal psychiatrisch misbaksel.

Nu doe ik er wel stoer over (in interviews), maar het heeft me vaak gekwetst in het verleden; het onbegrip, de lompheid, de vijandigheid

en de wreedheid van de zogenaamde 'normale' fatsoenlijke bevallige aangepaste mensen.

Ik ben zeer dankbaar wanneer ik een therapeut tegenkom die niet meteen begint te goochelen met de bezwerende namen van benzodiazepines en antipsychotica, maar die slim en onorthodox genoeg is om te erkennen dat psychose ook een bron van grillige boeiende radicale creativiteit en van intellectuele rijkdom kan zijn. Een therapeut die durft mee te gaan in de grimmige rauwe kleurrijke fantastische denkpatronen van de psychotische patiënt en die niet enkel het lijden en de lelijkheid en het stigma ziet, maar die zich ook kan verbazen over de humor en de verbeelding en de scheppingsdrang van mensen met dit ziektebeeld.

Een dergelijke therapeut is een groot geschenk.

Kim Demeulenaere is zo'n zeldzaam exemplaar: een therapeut die zich niet blindstaart op de beperkingen en de beproevingen van de psychotische patiënt, maar die -integendeel- aan de slag gaat met de sterktes en de excentriciteiten van de patiënt.

Dat is fris en pittig en lovenswaardig.

Dat is een voorwoord van een genie... ik bedoel een gek... ik bedoel een patiënt... ik bedoel een paria... ik bedoel: haar boek verdient een coherent, waardig en verstandig voorwoord.

Helaas (of gelukkig) koos ze voor mij!

En dus werd het een voorwoord van een gekwelde verguisde woeste
weerbare kwetsbare gehavende oersterke psychotische dichteres
en columnist.

Een voorwoord dat kant noch wal raakt.

Doch geschreven met grote waardering en respect voor Kim
Demeulenaere en haar boek.

Delphine Lecompte

2 Inleiding

Psychose gaat voorbij het grijpbare en daar zit iets van een schoonheid, maar ook iets onvoorspelbaars en ondraaglijks.

Via de psychoanalyse en de onwaarschijnlijke samenwerkingsverbanden met andere hulpverleners en familieleden kon ik mij fascineren voor het onverwachtse van de psychose. Er kwam een liefde voor taal, menselijkheid en oog voor de originaliteit van psychotisch kwetsbaren. Hoe schokkend de rauwheid van een ernstige psychose ook kan zijn.

Het is een toestand die opkomt, maar ook weggaat indien de omgeving of de context het toelaat.

Omgaan met psychose vraagt eerlijkheid met onszelf en brengt ons voorbij onze eigen weerstand. Het confronteert ons met onze eigen verdeeldheid als naaste. In het zorgen voor een ander, vergeten we soms te zorgen voor onszelf. Een grote bezorgdheid kan leiden tot uitputting en gevoelens van eenzaamheid, terwijl men zich in de psychose enkel maar meer geïsoleerd voelt.

Een moeilijke en pijnlijke relationele impasse om uit te geraken.

Daarom schreef ik enigszins dit boek om draagvlak te bieden en

kapstokken aan te reiken in de mate van het mogelijke, maar met grote integriteit voor diegenen die psychotisch kwetsbaar zijn.

Met opmerkingen [NM1]: Wiens leerproces?

Contact leggen met mensen in een psychotische crisis is moeilijk en beangstigend. Ze lijken onbereikbaar en sommigen spreken een persoonlijke taal, hebben een heel eigen perspectief op de wereld. Zij spreken soms een nieuwe taal, met nieuwe woorden of een taal zonder woorden.

Ik citeer de man van wie ikzelf uiteenlopende rollen toegeschreven kreeg. Ik was zijn student Fysica met wie hij zijn recente ontdekkingen besprak, de Alice in wonderland met wie hij de hazen in het gras op het domein wilde tellen. Ik kon nooit veel zeggen, maar ik was er gewoon om te luisteren tot ik op een dag een gedicht kreeg toegestopt na de poëziegroep.

"Admennoodbreed, lichtgevergiftigd is mijn rode tong onderdrukt een lichtpunt van bewondering. De groene kerstboom is tilt geslagen. Een schitterende parel groen geel blauw. Het kristalwater, zie je glanzend erin. Ik maak je ogen oogschouw, mijn adem in ochtendvuurrood. Ik aanhou je stijl mijnslachend. Ik vloer aan je timmerheid. Overal komt je asem